

U NOVOM

i soma, veće
ie morune (u
ge, sušene pa-
ne jesetre, pe-
rni kavijar od
zlagalo je i ve-
ljene skumrije
koje s proljeća
ećim jatima iz
krajeva dolaze
aspialosa pon-
a ili skumrija,
Antipa). Primj.

Beograd« izla-
bu u burićima
Ribarsko gaz-
vog Sada uso-
krupnu somo-

običnih gle-
ara« u prose-
akvarijum sa
»Ečka« izlagali
ane tzv. »šup-
skom, krljušti-
arane i dvogo-
ez ljuske.

Beograd« izla-
jake »šupnere«
azdinstvo »Ba-
sko gazdinstvo
a šarane, keči-
lobodnih voda,
mski partizan«
r iz otvorenog
materijal nije

bio prikazan u
j veličini razni
lovi, poklopači,
rogači, trbok,

U jednom delu izloga paviljona pri-
kazivala je svoje proizvode Fabrika
mreža i zavesa iz Zrenjanina.

U drugom delu prikazivane su šteto-
čine ribarstva iz životinjskog sveta:
vidra, kormorani, čaplje, gnjurci, di-
vlje patke, razne vrste čigra, bizamski
pacov i t. d.

Kad se sve u svemu uzme, kao što
smo na početku rekli, ovogodišnji
je prikaz ribarstva na izložbi bio
mnogo realniji, a uz to za veliki deo
gledalaca i interesantan. No ipak mu
je falila jedna stvar: prikaz predvi-

đenog 'planskog napretka' ribarstva.
Ako je i bilo tu objektivnih teškoća,
one su svakako manje nego u drugim
granama poljoprivrede, gde je potreb-
na veća mehanizacija, uvoz mašina iz
inostranstva i t. d.

Trebalo je na izložbi istaći šta je
učinjeno za proširenje osnovne baze ri-
barstva ili barem da li je učinjeno ono
što se u datim uslovima moglo učini-
ti. To je svakako bio nedostatak ove
izložbe, koja je inače u drugom pogle-
du uspela.

V. Fink.

MEĐUSOBNI ODNOSI IZMEĐU UROĐENIH POTOČNIH PASTRVA I NOVONASELJENIH PASTRVA PRIGODOM PORIBLJAVANJA

Pod pojmom urođenih potočnih pa-
strva u ovom članku se razumijevaju
pastrve, koje u svojoj vodi žive od
davnine i koje onamo nisu prenesene
po ljudima. Pod novonaseljenim po-
točnim pastrvama prigodom poriblja-
vanja razumijevaju se pastrve, koje su
izležene u nekom ribogojilištu i koje
ne potječu iz iste vode kao one urođe-
ne. Ove novonaseljene mogu biti iz dru-
ge vode, odnosno još i više, iz drugog
riječnog sliva, više ili manje ili potpu-
no odijeljenog i udaljenog od riječnog
sliva urođenih potočnih pastrva.

Opravdano je, ako smatramo da su
urođene pastrve iz dvaju potoka, koji
se ulijevaju u istu rijeku, u veoma bli-
zom srodstvu, osobito ako su ušća tih
potoka međusobno veoma blizu smje-
štena. Naprotiv ne postoji tako blisko
srodstvo između potočnih pastrva na
pr. u Bukovici u slivu rijeke Pive u
Crnoj Gori i onih iz potoka Kamačni-
ka u slivu rijeke Dobre u Hrvatskoj,
iako i Piva i Dobra pripadaju zajed-
ničkom t. j. Dunavskom slivu.

Nema nikakve vjerojatnosti da bi
ikada pa makar i jedna jedina pastrva
u današnje doba iz potoka Kamačnika
prirodnim vodenim putem došla u Bu-
kovicu ili obratno iz Bukovice u Ka-
mačnik. Iz toga razloga je potpuno is-
ključeno da bi potočne pastrve iz Ka-
mačnika mogle da se prigodom mrije-
sta miješaju ili križaju s onima iz Bu-
kovice. Rasplodivanje i jednih i drugih
vrši se mrijestom u užem krugu u ko-
ji prirodnim putem ne zalaze pastrve
iz udaljenih voda.

Ovaj opis i primjeri potrebni su nam
bili da jače istaknemo veliku razliku
između odnosa u mriještenju urođenih
pastrva prirodnim putem i redom, te
mriještenja u ribogojilištima. Dok se
potočne pastrve u prirodi mrijeste po
vlastitom izboru sparene i to jedna
ženka s jednim mužjakom, katkada uz
primjesu kojeg drugog mužjaka, to se
kod mrijesta u ribogojilištima pastrve
u stvari prisilno množe na taj način
da se u zdjeli miješa ikra od jedne ili
više ženki sa mliječcem jednog ili više

mužjaka, ne po izboru samih riba, nego po izboru ili bez izbora ljudi, onako kako im pojedine zrele pastrve dođu pod ruku. Tu se većinom miješa i oploduje ikra pastrva istog ili raznog porijekla, često iz voda međusobno veoma udaljenih. Obično ribogojilišta i drugi interesenti i ne vode stalnu i dugogodišnju evidenciju o porijeklu svojih pastrva. Dok na pr. manje više svaki napredan stočar znade kojoj pasmini pripadaju njegove krave ili konji, rijetki su ribogojci, osobito kod nas, koji uopće vode računa o porijeklu svojih pastrva, jer je često važna samo količina ikre ili mlađa te njihova cijena, dok se na kvalitetu u pogledu porijekla ne pazi. Stoga u bližem a katkada i daljem djelokrugu naših pastrvskih ribogojilišta u otvorenim vodama većinom postoje takve pastrve, koje predstavljaju nerazmrsivu mješavinu raznih pasmina, raznog porijekla. Ova okolnost sama po sebi ne bi bila tako loša, ali znamo da svaka pasmina pastrva ima drugačija svojstva u pogledu prikladnosti za uzgoj.

Kada pastrve uzgojene u ribogojilištima, bilo od matica iz iste ili iz raznih voda, dođu prigodom poribljavanja u neku vodu, odrastu i postanu zrele za rasplod, tada treba da se spare i vrše mrijest po vlastitom izboru. Promatranjem sam mogao utvrditi, da između urođenih potočnih pastrva i prisilnih došljaka nastaju odnosi, koji u naučnoj i stručnoj literaturi nisu opisani. Podaci o tome predstavljaju nov prilog poznavanju biologije pastrva, a istodobno mogli bi korisno da posluže kod uzgoja salmonida.

Navodim primjere:

U rijeci Rami, koja se ulijeva u rijeku Neretvu, lovio sam od g. 1923. do 1933. dosta često pastrve. Bio sam upozoren od strane domaćih ljudi, seljaka-ribara, da u Rami postoje dvije razli-

čite odlike (pasmine) pastrva i to ram-ska (urođena) i druga »švabulja«, koju je naselio »Švabo« iz Ribogojilišta Vrelo Bosne. Pokazivali su mi u svojoj i mojoj lovini takve pastrve. Tada je bilo prošlo već više od 15 godina poslije izvršenog poribljavanja. Ova činjenica nas upućuje na to da se urođene pastrve, a ni one novonaseljene, nisu međusobno miješale i križale bez razlike i reda i da tu nije bilo onakva miješanja i križanja kakvo se događa u ribogojilištima.

God. 1934. odnosno 1935. prigodom prenosa kalifornijske pastrve u rijeku Gacku, prenesene su onamo i potočne pastrve iz Ribogojilišta Turković selo kod Ogulina. Nakon 12 godina upozorio me je jedan domaći stariji ribar na Gackoj, da tamo sada imade osim znamenitih krupnih gackih pastrva još i nešto drugačijih sitnih pastrva, koje su potomci onih donesenih iz Turković sela, o čemu sam se tada uvjerio.

God. 1951. vršio sam ihtiofaunističko proučavanje riba Plitvičkih jezera u prvom redu pastrva. Tom prigodom našao sam među mnogobrojnim ulovljenim pastrvama, samo tri primjerka u jezeru Kozjak, koji su se jasno razlikovali od plitvičkih pastrva i koje imaju sva obilježja potočnih pastrva iz područja bivšeg ribogojilišta u Turković selu. Ovi brojčano rijetki »stranci« potekli su od potočnih pastrva ubačenih u Kozjak god. 1934.-35. prigodom prenosa kalifornijske pastrve iz Turković sela.

Mogao bih navesti još nekoliko sličnih slučajeva, ali smatram da nije neophodno potrebno da nabrajam više primjera iz vlastitog opažanja. Navesti ću međutim veoma karakterističan slučaj, koji je naveden u naučnoj literaturi, ali bez ukazivanja na odnose između urođenih i novonaseljenih pastrva u tom smislu, kako ih ja ovdje iznosim.

strva i to ram-švabulja«, koju Ribogojilišta su mi u svojoj strve. Tada je 15 godina po- vanja. Ova či- to da se urode- zonseljene, ni- i križale bez ije bilo onakva kvo se događa

1935. prigodom strve u rijeku amo i potočne Turković selo 2 godina upo- ići stariji ribar da imade osim kih pastrva još a pastrva, koje ih iz Turković la uvjerio. ihtiofaunističko ičkih jezera u Tom prigodom gobrojnim ulo- o tri primjerka u se jasno raz- pastrva i koje ičnih pastrva iz ilišta u Turko- ijetki »stranci« pastrva ubače- 4.-35. prigodom pastrve iz Tur-

š nekoliko slič- am da nije ne- nabrajam, više ažanja. Navesti akterističan slu- naučnoj litera- i na odnose iz- aseljenih pastr- ih ja ovdje iz-

God. 1936. objavljeno je djelo E. Gri- delli-ja o ribama rijeke Soče i susjed- nih voda. Tamo navodi autor, da je u Idrici, pritoku Soče ustanovio, da po- red urođene pastrve, postoji i druga, koja potječe od pastrva prenesenih go- dine 1905. iz Ribogojilišta Vrelo Bosne. I u ovom slučaju su se »došljaci« odr- žali dugi niz godina. To je bilo mogu- će samo uz pretpostavku da se nisu križali bez reda i izbora sa urođenim pastrvama.

Navedeni primjeri pokazuju, da kod potočnih pastrva, dakle unutar iste vr- ste riba, postoje neki zasada nepozna- ti nam faktori, koji prouzrokuju pri- godom mrijesta izvjesnu stalnost i za- konitost u sparivanju samo takvih pri- mjeraka, koji pripadaju nekom istom, užem, zajedničkom krugu, plemenu ili pasmini.

Ove činjenice otvaraju nov pogled na stanovito ograničenje mogućnosti križanja pastrva u slobodnoj prirodi. Isto tako one mogu pružiti neki oslo- nac za proučavanje putova, kojima se kreće razvoj i nastajanje rasa, suvr- sta, vrsta i t. d. kod pastrva odnosno salmonida.

Ističem da kod riba drugih familija, na pr. kod ciprinida, sam način mrije- štenja, katkada u velikim jatima, pru- ža sasvim drugačije mogućnosti križa- nja rasa pa čak i vrsta.

Istodobno nam postaje jasno, da se prigodom poribljavanja sa pastrvica- ma, koje potječu iz neke druge vode, ako je ono u stvari neophodno potre- bno i neizbježno upravo u tome obli- ku i s takvim nasadnim materijalom, mogu postići neki uspjesi jedino u slu- čaju ako se prenese dovoljna količina novonaseljenih riba. Ova dovoljna t. j. što veća (u razmjeru prema vodi) ko- ličina omogućit će ubačenim ribama da se održe u broju, koji će im pružiti priliku da se prigodom mrijesta skupe i nađu te međusobno spare i proizve- du opet toliko potomaka, koliko će biti neophodno da se u novoj sredini održe.

Iz ovoga slijedi također da nije ko- risno ubacivati mlađ mješovita pori- jekla, jer će se rasplodna moćnost ras- pršiti na više sastavnih skupina i umanjiti vjerojatnost uspjeha u odr- žanju ubačenih riba.

Nadalje se postavlja pitanje da li se može s naučne i stručne strane uvijek odobriti u ribogojilištima stvaranje raznih mješavina pastrva najraznovr- snijeg porijekla za svrhe poribljavanja s jedne strane, a posebno za svrhe pro- izvodnje konzumne ribe s druge stra- ne. Treba li možda revidirati neke uobičajene metode i postupke? O tom pitanju biti će govora kasnije.

Zdravko Taler.

RAD POTSAVEZA UDRUŽENJA RIBOLOVACA VOJVODINE

Od našeg novosadskog dopisnika

Krajem februara 1951. godine osno- van je Potsavez udruženja ribolovaca Autonomne Pokrajine Vojvodine sa se- dištem u Novom Sadu. Potsavez se na- lazi u okviru Saveza udruženja ribo-

lovaca NR Srbije. Za pretsednika Pot- saveza izabran je drug Uroš Kolarov, koji je ujedno i pretsednik Društva ribolovaca u Novom Sadu.

Odmah po svom osnivanju, Potsavez